

KURJER WILEŃSKI

Co wniosło Wilno do gospodarki litewskiej (Rozmowa z p. Prezesem Kurkauskasem)

W ciągu ostatnich paru dni bawił w Wilnie Prezes Izby Przemysłu, Handlu i Rzemiosła w Kownie p. Kurkauskas.

Korzystając z jego uprzejmości przedstawiciel redakcji naszego pisma miał możliwość odbycia z nim dłuższej rozmowy która zesłała na tory zagadnień bardzo poważnych i niewątpliwie interesujących ogół naszych czytelników. W skrócie postaramy się przytoczyć fragmenty tej rozmowy.

Jak p. Prezes ocenia skutki gospodarcze wynikające z włączenia Wilna i kraju wileńskiego do Litwy?

Uważam — odpowiada p. Prezes — że wnoszą one zmiany do całokształtu stosunków gospodarczych Litwy. Polityka gospodarcza państwa będzie musiała uwzględniać odpowiednie korektywy (poprawki) w stosunku do tego nastawienia, tej tendencji, jakie miała dotychczas.

Byłoby przedwczesne już dziś określać w cyfrach, jak wielkie to miałyby być poprawki. Do tego nie posiadamy jeszcze dostatecznie pewnych danych. Można tylko określić kierunek zmian strukturalnych, które zaszły i kierunek przesunięć jakie będzie musiała stosować przyszła polityka gospodarcza.

Otóż istotą zaszłych zmian jest poważne zwiększenie odsetka ludności miejskiej w ogólnej liczbie mieszkańców Litwy.

Z 19% wzrósł on do 25%. O ile b. dziemy uważali za miastą osiedla powyżej 2 tys. ludności to się okazało, że w tej chwili mieszka w miastach 1/4 ludności Litwy, a nie jak dotychczas mniej niż 1/5 ludności.

Kierownicy życia gospodarczego siła faktu będą musieli w większym stopniu niż dotychczas uwzględnić udział w życiu gospodarczym Litwy mieszkańców miast.

Ciekawe, jak to zagadnienie wygląda od strony konsumpcji. Miasta są rynkiem zbytu na płody rolne, a Litwa jest krajem rolniczym. Jaki jest wpływ znalezienia się w granicach Litwy tak poważnego rynku zbytu jak Wilno?

Trudno jest odpowiedzieć na to pytanie zamknąć w jednym zdaniu: jest dodatni, lub ujemny. Dla rolnika udostępnienie wielkiego pojemnego rynku zbytu daje niewątpliwie korzyści. Z punktu widzenia państwa i jego bilansu płatniczego chwilowo obserwuje się tutaj raczej skutki ujemne, wynikające ze zmniejszenia eksportu. Dostatecznie ścisłych cyfr pod tym względem jeszcze nie mamy. Dane ogłoszone niedawno przez „XX Amžius“ mogą być traktowane tylko, jako przybliżone i orientacyjne.

Jedno jest pewne, że w tej chwili w rolnictwie litewskim nie może być mowy o żadnej nadprodukcji z wyjątkiem nadprodukcji kartofli. Dlatego też zwiększenie konsumpcji krajowej siłą rzeczy zmniejsza eksport i obciąża bilans handlowy państwa.

Byłoby bardzo interesujące dowiedzieć się czym Litwa zamierza sobie skompensować zmniejszenie eksportu rolniczego. Czy może być tu mowa o częściowej przynajmniej autarkizacji życia gospodarczego Litwy przez rozwinięcie przemysłu chociażby tylko na użytek wewnętrzny i zmniejszenie szeregu pozycji importowych? Jakie możliwości pod tym względem stwarza Wilno?

O całkowitej autarkizacji nie może być mowy ponieważ nie posiadamy bardzo wielu surowców. Zresztą byłoby to zbyteczne wobec istniejących i utartych już stosunków handlowych z szeregiem państw. Utrudnienia jakie w obecnej sytuacji istnieją w lokowaniu eksportu na odległym rynku angielskim nie zamkają go przecież całkowicie. Obroty towarowe z Niemcami mają tendencję zwykłą, podobnie jest i w stosunkach handlowych z Z. S. S. R., Państwami Bałtyckimi, Lotwą i Estonią dają też pewne możliwości wymienne. Wszystkie one jednak nie czynią nieukłanną sprawę częściowego przemysłowania Litwy.

Wilno pod tym względem nie stwarza żadnych większych ułatwień, ani możliwości, bo przecież ani w Wilnie ani w kraju wileńskim nie uzyskaliśmy żadnych nowych surowców. Nawet w dziedzinie lnianej mało się pod tym względem zmieniło, bo otrzymaliśmy fabryki ale nie otrzymaliśmy północnych okręgów lnianych z dawnego woj. wileńskiego.

Pod tym względem więc rola Wilna ogranicza się do roli bodźca. Wejście Wilna w skład Litwy powinno przyspieszyć decyzję industrializacji w pewnych dziedzinach, ale poza aportem pewnej ilości budynków, urządzeń i przedewszystkim siły roboczej nie stwarza tu ono żadnych innych ułatwień.

Jakie dziedziny industrializacji mogłyby objąć oraz jakby były rozwiązane zagadnienia energetyczne i kapitalowe z tym związane?

Celuloza, różnego gatunku przemysł przetwórczy, nie wykluczone wznowienie wytwórni radiowej w Wilnie — o to są istniejące możliwości. Co do kapitału to w każdym razie nie mielibyśmy potrzeby wypompywania go z kraju. Starczyłoby na ten cel sumy, wynikające z rozrachunku clearingowego z Niemcami. Inaczej przedstawia się sprawa na odcinku energetycznym.

Na paliwo importowane: ropę i węgiel nie zawsze można liczyć ze stuprocentową pewnością. Trzeba sobie tworzyć bazy zastępcze. Pod tym względem kraj wileński wnosi cenne zapasy torfu, które trzeba tylko umieć wykorzystać. W tym roku wiosną sejm litewski uchwalił ponadto ustawę o elektryfikacji która jest planowo i konsekwentnie realizowana. Turniszki gdzie przed tym dokonano już 10% wkładów, powinny się znaleźć w jej ramach.

Tyle w ogólnym skrócie byłby laskaw powiedzieć p. Prezes. Przedstawiciel naszego pisma chciał jeszcze skierować rozmowę na temat nieuregulowanej sytuacji prawnej i majątkowej różnego rodzaju instytucji gospodarczych, które tu działały na zasadzie prawa polskiego i dziś szukają nowych podstaw prawnych dla swej działalności. Tych zagadnień jednak, jako wymagających przedewszystkim oświetlenia od strony prawniczej a dopiero później gospodarczej p. Prezes nie chciał poruszać.

Uważa bowiem, że nie wchodzi one w ścisły zakres działalności gospodarczej, która jest jego dziedziną. P. L.

Sowiety skreślone z Ligi

GENEWA, (Elta). Na jawnym posiedzeniu Ligi Narodów, które odbyło się po krótkim poufnym posiedzeniu, przewodniczący posiedzenia przedstawiciel Boliwii Costa du Rels ogłosił wręczony przez przewodniczącego projekt rezolucji. W projekcie tym między innymi powiedziano:

„Rada Ligi Narodów po zapoznaniu się z przyjętą przez plenum Ligi w dniu 14 grudnia rezolucją, dotyczącą skargi Finlandii do Ligi Narodów, zgadza się na potępienie akcji Sowieców przeciwko Finlandii i 2) na podstawie przyjętej przez plenum rezolucji, konstatuje, że Rosja Sowiecka przez ten fakt wykreśliła siebie z Ligi Narodów — według 16 paragrafu czwartej części paktu Ligi.

Na podstawie tego jasnym się staje, że obecnie Rosja Sowiecka nie należy do Ligi Narodów“.

GENEWA, (Elta). Rada Ligi Narodów przyjęła rezolucję w sprawie Finlandii przy wstrzymaniu się od głosowania przedstawicieli Finlandii, Chin, Jugosławii i Grecji.

Przedstawiciel rządu polskiego w państwach bałtyckich

„Deszint Centu“ donosi: Prasa zagraniczna podaje, że wkrótce do wszystkich krajów bałtyckich ma przybyć przedstawiciel utworzonego w Paryżu rządu polskiego celem zapoznania się z sytuacją uchodźców polskich. (N)

Kontratak fiński przy Tolvajaervi

HELSINKI, (Elta). Komunikat naczelnego sztabu fińskiego z dnia 14 grudnia podaje.

„Podczas walk w Karelii o charakterze lokalnym zniszczono 11 czołgów sowieckich. Na froncie wschodnim armia sowiecka atakuje nadal dworzec Koeranoya znajdujący się między Titkarenta i Kitalaa. Ataki piechoty sowieckiej wspierane są przez czołgi. Przy Suomusalmi wojsko sowieckie użyło gazów.

Kontratak fiński przy Tolvajaervi był pomyślny. Po trzydniowej walce zniszczono dwa pułki sowieckie. Flota sowiecka bom-

barowała Koivisto. Fińskie baterie nadbrzeżne wsparły działania piechoty. Statki sowieckie cofnęły się. Z powodu niepomyślnej pogody lotnictwo udziału w walkach nie brało. Jeden z samolotów sowieckich został strącony w północnej Finlandii“.

LONDYN, (Elta). W rozważaniach o wojnie fińsko-sowieckiej „Times“ stwierdza, że Finlandia okazuje większy opór niż ogółem spodziewano się. Wobec zbliżania się zimy, która w tych obszarach przybiera ostry charakter i może utrudnić posuwa-

Rewizyta w Łotwie litewskiego szefa sztabu gen.

(Elta). Szef Sztabu Litewskiego gen. dywizji Pundzewiczius udał się w dniu dzisiejszym do Rygi celem rewizyty szefa sztabu armii litewskiej gen. Rozensztaina, który w ubiegłym miesiącu złożył wizytę w Kownie. Szefowi sztabu towarzyszy nacelnik II wydziału sztabu generalnego pułkownik Duksnys i litewski atache wojskowy w Litwie pułkownik sztabu generalnego Deglavs.

Nieznany los Polaków z „Estonii“

Donoszą iż zatrzymany przez Niemców w Swinemünde statek estoński „Estonia“ miał na pokładzie około 300 pasażerów, wśród których znajdowało się kilku obywateli litewskich.

Urzędy niemieckie udzieliły zezwolenia obywatelom państw neutralnych, jak Litwy, Łotwy i innych opuścić statek i udać się w dalszą podróż. O losie pasażerów Polaków brak jest wiadomości. Prawdopodobnie tym Polakom, którzy nie są podejrzewani jako przebrani wojskowi, również władze niemieckie udzieliły zezwolenia na dalszą podróż. (Elta).

Niemiecki krążownik zablokowany

LONDYN, (Elta). Brytyjska admiralczyna ogłasza następujący komunikat o bitwie morskiej przy brzegach Urugwaju: „Według dotychczas otrzymanych wiadomości, część floty brytyjskiej, w której znajdował się krążownik „Exeter“, uzbrojony w sześć i ośmioro calowe armaty, mniejsze krążowniki „Ajax“ i „Achilles“, pod dowództwem Commodore Horwooda napotkał niemiecki krążownik „Admirał Scheer“, który jest uzbrojony w armaty 11 calowe. Spotkanie nastąpiło o godz. 6 rano w dniu 13-go grudnia. Zacięta walka odbyła się w godzinach 6—10 rano. Został uszkodzony okręt „Essex“, który został zmuszony do wycofania się z walki. „Ajax“ i „Achilles“ ścigały „Admirał Scheer“, który został kilka razy trafiony i chciał schronić się w La Plata“.

MONTEVIDEO, (Elta). Urugwajskie koła rządowe donoszą, iż został zmuszony do schronienia się w cieśninie Montevideo mocno uszkodzony przez trzy okręty brytyjskie krążownik niemiecki „Admirał Graf von Spee“, a nie „Admirał Scheer“. Według sprawdzonych wiadomości na okręcie niemieckim było 36

marynarzy zabitych i 60 rannych. Wierzycki okrętu zostały całkowicie zniszczone.

NOWY YORK, (Elta). Według doniesień Havasa „Radio National Broadcasting“ ogłosiło wiadomość z Urugwaju, iż krążownik „Graf Spee“ przygotowuje się do natychmiastowego wypłynięcia z portu Montevideo. Jakoby okręt niemiecki przygotowuje się do walki ze wzmocnioną eskadrą okrętów brytyjskich stojących u ujścia La Platy.

LONDYN, (Elta). Według wiadomości Reutera do brytyjskich okrętów „Ajax“ i „Achilles“ dołączyły się jeszcze inne okręty brytyjskie. Wzmocniona eskadra brytyjska nie pozwoli znajdująca się w cieśninie Montevideo krążownikowi „Admirał Graf von Spee“ wypłynąć z portu.

W londyńskich kołach oficjalnych oświadcza, że próba krążownika niemieckiego wypłynięcia z portu Montevideo byłaby równoznaczną z samobójstwem. Liczba okrętów brytyjskich, które pilnują ujścia La Platy nie została podana do wiadomości. Według wiadomości Reutera rząd Urugwaju zezwolił okrętowi nie-

mieckiemu pozostać w porcie Montevideo do niedzieli a najpóźniej do poniedziałku.

Straty w bitwie powietrznej nad Helgolandem

LONDYN, (Elta). Komunikat ministerstwa lotnictwa podaje: „Podczas ostatniej doby w bitwie powietrznej nad zatoką Helgolandu zostały trafione cztery niemieckie samoloty niszczyielskie i trzy samoloty angielskie.

P. Donas konsulem litewskim w Wilnie

Prezydent Republiki w dniu 14 grudnia udzielił egzekwatorowi konsulowi litewskiemu w Wilnie Feliksowi Donas. Konsulat litewski w Wilnie będzie obejmował powiaty Wileński, Święciański i Olkienicki. Jest to pierwszy konsulat zagraniczny, utworzony w Wilnie po powrocie do Litwy (Elta).

S. P.
z GERETÓW

MARIA MARKOWICZOWA

zmarła dnia 14 grudnia 1939 r. w Wilnie w wieku lat 20

Pogrzeb odbędzie się w sobotę dnia 16 grudnia r. b. o godzinie 14-ej (2 p. p.) z kościoła Niepokalanego Poczęcia.
O czym zawiadamia pogrążony w ciężkiej żałobie

M A Ż

Jak płynie życie w obozach internowanych.

Od osób, które ostatnio miały możliwość odwiedzić obozy internowanych na Litwie uzyskaliśmy szereg informacji, które niewątpliwie zainteresują szerzy ogół, tembardziej, że na terenie Wilna jest sporo osób, których krewni lub znajomi tam się znajdują.

A więc życie w obozach internowanych zostało już dawno zorganizowane i płynie utartą kolejką. Internowani oficerowie i żołnierze spędzają wolny od zajęć porządkowych czas przeważnie na nauce. Potworzyły się samorzutnie rozmaite kursa językowe: francuskie, angielskie, niemieckie, litewskie. Ponieważ czasu jest sporo więc nauka posuwa się szybko naprzód, mimo, że brak jest podręczników i niezbędnych pomocy.

Dość dotkliwie daje się odczuć brak informacji ze świata i lektury. Gazety są drogie i tylko nieliczne jednostki mogą je kupować, książki których jest mało są rozchwytywane.

Wielką ulgą dla internowanych jest możliwość uczęszczania do kościołów, które w godzinach przeznaczonych na nabożeństwo dla żołnierzy są przepelnione. Opiekę duszpasterską pełnią internowani księża kapelani. W niektórych obozach zorganizowano chóry kościelne.

Wielką rozrywką w monotonnym naogół życiu internowanych stanowią przedstawienia amatorskie, które czasami udaje się zorganizować. Dwa takie wieczory w Połdże cieszyły się olbrzymim powodzeniem. Na program złożyły się: śpiew chóru, deklamacje, popisy solowe.

Rzecz, która specjalnie zainteresuje wilnian, jest fakt udziału internowanych w pomocy dla ludności wileńskiej. Jak wiadomo sytuacja aprowizacyjna w końcu października w Wilnie była niezwykle opłakana. Głuche wieści o tym dochodziły do obozów. Z chwilą wkroczenia wojsk litewskich do miasta rozpoczęła się doraźna pomoc żywnościowa

dla licznych rzesz mieszkańców spragnionych chleba i najniezbędniejszych produktów. W celu zdobycia potrzebnych zapasów na ten cel na Litwie odbyła się zbiórka artykułów żywnościowych, w której wzięli udział internowani gremialnie, przekazując swe dzienne racje żywnościowe na rzecz pomocy dla Wilna.

Ten dowód pamięci i troski internowanych o Wilno jest szczególnie wzruszający, jeśli się zważy chwilę i warunki w jakich miał miejsce. (S)

Zwolniono część internowanych.

„Dešimt Centų„: Szereg internowanych uchodźców polskich zwrócił się do odnośnych urzędów z prośbami o zwolnienie z obozów w celu zamieszkania u swych krewnych lub w miejscach swego pochodzenia, znajdujących się w granicach Litwy. Prośby niektórych internowanych zostały uwzględnione. (N.)

W miastach niema przymusu ubezpieczeń od ognia

W myśl ustawodawstwa litewskiego, od dnia 1-go stycznia 1940 roku, zostaje zniesiony w miastach przymus ubezpieczenia budynków od ognia.

Chcący ubezpieczyć swoje budynki mogą wybierać towarzystwa asekuracyjne według własnego uznania.

Odnośnie ubezpieczenia budowli wiejskich ukaże się wkrótce specjalne rozporządzenie.

Zwolnienie 14 pracowników bibl. Wróblewskich.

„V. Balsas“: Z ogólnej liczby 26 pracowników biblioteki Wróblewskich zwolniono 14, pozostawiając tylko minimum. Jak sądzą, etaty w 1940 r. będą powiększone. (N.)

Wiadomości z kraju

Rząd przedstawił Sejmowi do rozpatrzenia projekt zmiany etatów w Ministerstwie Oświaty. Projekt ten przewiduje utworzenie w Państwowym Archiwum 9 etatów w tym jeden kierownika, jeden sekretarza, dwa archiwistów, dwa gońców i jeden dozorca.

Na podstawie decyzji rady Ministrów przekazania byłych klinik uniwersyteckich w Wilnie Litewskiemu Czerwonemu Krzyżowi, w Wilnie utworzony zostanie w lokalach tych klinik szpital Litewskiego Czerwonego Krzyża. Nowoutworzony szpital posiadać będzie następujące wydziały: chorób kobiecych i położnych, chorób wewnętrznych, chirurgiczny, oczny, chorób uszu, gardła i nosowych, oraz oddział dla dzieci. Dla chorych przewidziane są 3 klasy, przy następującej opłacie: za dobę w klasie III 6 litów, w kl. II — 10 litów, i w klasie I — 15 litów. Dyrektorem szpitala mianowany został dr. J. Cilijauskas, b. dyr. szpitala Litewskiego Czerwonego Krzyża w Kłajpedzie. Przejęcie b. klinik uniwersyteckich nastąpi od 16 grudnia br.

Odczyt. W piątek o godzinie 17 w sali klubu oficerskiego w Kownie gen. Szepetyus wygłosił odczyt pod tytułem: „Wnioski z wojny polsko-niemieckiej“.

Odczyt o aprowizacji Wilna. W urządzonym przez Rotary Klub w dniu 13 grudnia obiedzie między innymi wzięli udział: Premier A. Merkys, minister rolnictwa J. Audenas, minister skarbu Galvanuskas oraz b. pełnomocny minister Litwy w Południowej Ameryce J. Aukštuolis.

Na obiedzie tym były minister rolnictwa prof. dr J. Krikszczunas wygłosił odczyt o aprowizacji Wilna i jego okręgu. Reasumując dane odczytu b. min. Krikszczunas obliczył, że na wyżywienie Wilna i okręgu potrzeba będzie dołożyć: zbóż chlebowych za 6 milj. litów, mięsa za 4 milj., mleka za 4,5 milj., cukru za 1,7 milj. litów, ogółem Litwa będzie musiała dołożyć na wyżywienie Wilna i okręgu około 18 milj. litów.

Nowy poseł węgierski. Regent Horthy mianował dotychczasowego kierownika sekcji kultury w ministerstwie spraw zagranicznych Węgier barona Willama postem dla państw bałtyckich i Finlandii. Dotychczasowy poseł Bela von Töröki został odwołany.

Kilka nowoprzyjętych urzędników magistratu m. Wilna wyznaczonych zostało do Kowna, gdzie w tamtejszym zarządzie miasta, w wydziale opieki społecznej odbywają praktykę. Po odbyciu praktyki urzędnicy ci powrócą do pracy w magistracie wileńskim.

Przebywający w Litwie sekretarz komitetu pomocy uchodźcom z Polski w Londynie A. M. Kaiser przyjęty został przez prezesa Rady Ministrów i ministra spraw wewn. Podczas tych audienencji sekretarz Kaiser przedstawił cele swojej podróży i podziękował w imieniu Żydów z Anglii za opiekę nad uchodźcami. Komitet pomocy uchodźcom Żydom w Londynie przyobiecał nadać pomoc pieniężną i w ubraniach dla uchodźców. Z Kowna gen. sekretarz Kaiser uda się do Wilna, dla zapoznania się na miejscu z warunkami w jakich znajdują się uchodźcy.

Dla połączenia Wilna z innymi miejscowościami kraju projektuje się utworzenie 4 linii autobusowych: z Kowna przez Semeliszki do Wilna, z Olity przez Olkieniki, z Wilkomierz przez Szyrwinty, i z Uciany przez Malatę.

Ruch turystyczny. Dyrektor litewskiego biura turystycznego udzielił oświadczenia o ruchu turystycznym w obecnych czasach. Wyjazdy zagranicę zostały wogóle wstrzymane. Natomiast zwiększył się ruch kolejowy wewnątrz kraju, szczególnie w okresie przedświątecznym. Na przyszłość, mimo wojny w Europie, Litewskie Towarzystwo Turystyczne ma dobre widoki. Specjalnie będą organizowane wycieczki do ziemi wileńskiej, która ze względu na swoje piękno przyrody jest doskonałym obiektem turystycznym.

Uciekinierzy z Finlandii W tych dniach przybywa do Litwy szereg rodzin, które mieszkały poprzednio w Finlandii. Rodziny te obecnie znajdują się w Estonii.

Żelazo. Według obliczeń ekonomistów obecnie w Litwie znajduje się około 7000 ton różnych wyrobów żelaznych sprowadzonych do kraju jeszcze przed wojną. Na rynku jednak odczuwa się brak żelaza. Należyby poczynić odpowiednie kroki a podaż żelaza zaspokoiłaby zapotrzebowanie rynku.

Elektrownia w Turniszkach. Naczelny inżynier m. Wilna inż. Landsbergis ogłosił w prasie litewskiej — „XX Amžius“ — artykuł w którym przedstawił prace i zasięg działalności stacji elektrycznej w Turniszkach. W artykule tym inż. Landsbergis między innymi oświadczył, że prace przy budowie stacji w Turniszkach, przy pełnym tempie, mogą być wykończone w przeciągu 2 lat, gdyż część prac przy tej stacji jest już nie tylko przygotowana ale i wykonana.

Budowa stacji hydroelektrycznej w Turniszkach pozwala na zatrudnienie wielkich rzesz bezrobotnych i w ten sposób dopomaga do rozwiązania częściowego tak aktualnego w tym zniszczonym przez wojnę kraju zagadnienia bezrobocia.

Zmiana ustawy o emeryturach w Litwie. Rada Ministrów przyjęła i przedłożyła Sejmowi do rozpatrzenia projekt zmiany ustawy o emeryturach i zapomogach dla pracowników państwowych. Według tego projektu pracownik państwowy po wysłużeniu 22 lat, na podstawie decyzji Rady Ministrów może otrzymać emeryturę w wysokości 60 proc. państwowego uposażenia, potrącając 2 proc. za każdy brakujący do 25 lat pracy rok.

Dotychczas odwiedziło wystawę sekcji i realistów Związku Artystów Malarzy około 1000 osób. Zakupionych zostało 14 dzieł artystów. Galeria Cziurionisa zakupiła z wystawionych na tej wystawie również szereg dzieł. Przedstawicielstwo Sowiетów w Litwie zakupiło z tej wystawy dzieła czterech artystów: A. Zmuidzinawii człusa, J. Szilejki, Szalciwieniasa - Jonusza.

T-wo litewskich tańców ludowych. W tych dniach wręczone zostało w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych podanie o zezwolenie utworzenia towarzystwa litewskich tańców ludowych. Zadaniem tego towarzystwa będzie zbieranie, badanie i popularyzowanie litewskich tańców ludowych.

Kolonie dla robotników rolnych. Ministerstwo Rolnictwa opracowało plan tworzenia na prowincji, w miejscach gdzie odczuwa się brak robotników, kolonii dla robotników rolnych. W tych koloniach osiedleni zostaną robotnicy z tych miejsc, gdzie odczuwany jest nadmiar robotników rolnych. Przewiduje się utworzenie 40 takich kolonii. Również zostanie w tych koloniach osiedlona część robotników z miasta.

wiernych, a z przyjezdnych też nie rzadko zjawiał się ktoś znany, by o 12-ej w niedzielę wypić (u niego) czarnej kawy i posłuchać nieskończonych opowieści człowieka, który tyle widział, słyszał i doznał. Jego sąd o rzeczach i ludziach był indywidualny, paradoksalny często. Tym ciekawszy. Opowiadał znakomicie, głębokie wyrażał myśli o sprawach, a dowcip, żądliwość i anegdotyczność lśniły w historjach o ludziach z paru pokoleń.

Wspaniałość jego przemówień była niezrównana, ale po 1920 r. mało komu było dane słuchać mów Wróblewskiego, zajął się notariuszostwem i poradami w domu. Oddał się Bibliotece i zbieraniu wileńskich. Znalazł pomocnika i przyjaciela w osobie ś. p. Ludwika Abramowicza (red. Przeglądu Wil.) który wylądował w Wilnie powojennym obrządy, druki, pamiętki. Wszystko to weszło w skład Biblioteki, nad którą pieczę objął po śmierci mecenasa L. Abramowicza i p. Hel. Drège, oddana również całą duszą instytucji. Pogrzeb ś. p. był wielką manifestacją wszystkich narodowości Wilno zamieszkujących oddających hołd wielkiemu i szlachetnemu sercu niezwykłego obywatela Litwy. Biblioteka w myśli zapisu, stała się instytucją Państwową w 1926 r. ale z wyznaczonym przez testatora komitetem, który nad du-

chem instytucji i finansami zastawionymi przez ś. p. Wróblewskiego miał czuwać.

Przeniesiona do zakupionego gmachu na Zygmuntońskiej została urządzona wzorowo przez ś. p. L. Abramowicza (kustosza) w dziedzinie artystycznej, a bibliotekarską stronę zajęli się dyr. Rygiel, p. H. Drège, dyr dr S. Burhardt i sekretarz Wiśniewski (ten ostatni znajduje się obecnie w obozie internowanych w Litwie).

W czasie ostatnich zdarzeń, zostać mogła na stanowisku kierowniczym jedynie p. Drege i M. Pieciukiewicz. Obecnie biblioteka i mieszczą się na I-yim piętrze Instytutu Europy Wschodniej przechodzi fazę dostosowania się do nowych warunków. Obecnie kierownikiem i administratorem jest dr Wajłajtis.

Dodajmy, że w 1936 r. zostały deponowane przy Bibliotece artystyczne zbiory rodziny Rómerów i powstało Tow. Przyjaciół Bibli. dzięki inicjatywie dyr. S. Burhardta i ks. Tyczkowskiego, ofiarodawcy licznych zbiorów, Towarzystwo wykazało dużą aktywność urządzając wystawy i odczyty. Obecnie prezes ks. Tyczkowski, b. kapelan l-ej dywizji pozostaje w Szepietówce w obozie jeńców.

Dla wiadomości osób zainteresowanych podajemy poniżej spis ogólny rzeczy i książek,

Konferencja u konsula litewskiego w N. Yorku

NOWY YORK (Elta) W dniu 27-go października litewski konsul generalny w Nowym Yorku J. Budrys zaprosił do konsulatu przedstawicieli prasy amerykańskiej. Zaproszenia przyjęli i przybyli na zebranie przedstawiciele następujących pism: „Associated Press“, „International News Service“, „New York Times“, „Herald Tribune“, „Sun“, „World Telegram“, „Daily Forward“, „Jewish Morning Journal“ i „Jewish Daily Forward“.

Ogółem przybyło 14 osób. Rozmowa trwała przeszło półtorej godziny. W rozmowie tej konsul generalny przedstawił co odzyskała Litwa, a szczególnie poinformował o wielkiej liczbie uchodźców, którzy przybyli do Litwy i którzy potrzebują szybkiej pomocy. Większość z tych uchodźców przybyła nawet bez ubrań, bez żadnego majątku. Mimo, że rząd litewski i społeczeństwo szczerze ofiarowuje, a Litwini od wieków są znani ze swej gościnności i uczynności dla ludzi w nieszczęściu, jednak kraj nasz zniszczony podczas wojny światowej nie może równać się z bogatymi krajami. Dlatego i ile proszą o pomoc kraje bogatsze od Litwy i od wojny nie ucierpiałe, i my spodziewamy się pomocy od wszystkich, jak i obiecujemy wszelką współpracę.

Już w tym samym dniu napisał o powyższym w wiadomościach „Sun“, „New York Times“, „Herald Tribune“ i inne. Oczywiście, najobszerniej pisała prasa żydowska, wzywaąc społeczeństwo do pomocy, gdyż jak wiadomo, w spośród uchodźców najwięcej jest narodowości żydowskiej.

W związku ze zniesieniem z dniem 1 stycznia 1940 r. przymusu ubezpieczenia od ognia budynków w miastach

Spółka Akcyjna Ubezpieczeń

„Kooperacja“

Wilno, Mickiewicza 22—1
telefon 3-41

przyjmuje już
dobrowolne wnioski
na powyższe ubezpieczenia.

Godziny urzęd.: 8-14 i 17-19

— W dniu 14 grudnia udała się do Moskwy delegacja ministerstwa Komunikacji która będzie prowadziła pertraktacje z odpowiednimi przedstawicielami władz sowieckich w sprawie granicznego ruchu kolejowego.

Delegacja zabawi w Moskwie kilka dni. W skład delegacji wchodzi: zastępca naczelnego dyrektora kolei inż. J. Augustaitis, jako przewodniczący, i członkowie wicedyrektor zarządu poczty inż. Br. Banaitis, dyr. Fr. Zubrys, dyr. inż. M. Kripas, dyr. inż. L. Szniukšta, i naczelnik wydziału taryfowego A. Narakas.

Biblioteka im. Wróblewskich

Instytucja ta dobrze znana Wilnu nie tylko przez pamięć czcigodnego założyciela mec. Wróblewskiego, który trud całego życia i wszystkie zarobione pieniądze włożył w ukochaną Bibliotekę i zbiory. Ś. p. Wróblewski był ozdobą i chwalebą pałestry polskiej; prócz znanych procesów w Rosji, w których bronił rewolucjonistów, (m. in. słynnego Kpt. Szmida, Komendanta zbuntowanego w 1905 okrętu Książ Potiomkin), stale i zawsze ochotnie, a często bezinteresownie, bronił rodników od gniotu carskiego reżimu, w procesach o wydawnictwa, o tajne szkoły, o rozmaite przestępstwa polityczne w rodzaju nauczania kilkorog dzieci w ojczystym języku i t.p. Specjalistą też był w sprawach na tle wyznaniowym, tu specjalnie występowała jego zasada obrony każdego mieszkańca tej ziemi bez różnicy wyznania i narodowości. Kresom zła była w jego oczach krzywda człowieka, jego przekonań i uczuć. Szczytem dobra, była zasada wolności sumienia i przekonania.

A tym tych zasad była miłość do Wilna i jego mieszkańców,

rdzennych wilnian. Za carskich czasów był literalnie jednym człowiekiem który przez dobre 20 — 25 lat koncentrował, chronił i ożywiał życie Polaków w Litwie, a jego słynne wieczory Szubrawców, nawiązujące nie tradycji z Wszehnicą Śnadeckich i Lelewela gromadziły ludzi z wszystkich stron i zaborów i poniekąd wykuwały wskazówki opinii publicznej.

Zaslugi ś. p. Wróblewskiego są ogromne. Prowadził olbrzymią pracę: adwokacką, bibliotekarską i społeczno-polityczną, umiał podjąć wszystkiemu. Po roku 1919—20 nastąpiło bolesne załamanie tego życia pełnego zasług. Napływ nowych ludzi, różnic polityczne, zawiści i plotki, oskarżenia że miał „kontakt“ z komunistami, (odwiedzali go z respektem dawni socjal-demokraci, których ongiś bronił przed sądami carskimi), sprawiły, że płyty i zazdrośni ludzie bliscy mu dawniej odsunęli się od niego i posiadzenia Szubrawców wynieśli z jego domu. Zranili boleśnie tego starca tak zasłużonego Krajowi. Gorycz jakiej doznał nie zatarała się nigdy, mimo że pozostało mu szczupłe grono

wywiezionych na zarządzenie komisarza Klimowa w czasie zajęcia Wilna przez Sowiety

72 woluminy druków różnych z XV, XVII, XVIII w. (teologia, historia, botanika, archeologia klasyczna), w bibliofilskich oprawach.

Dział masonerii z Muzeum odnoszący się prawie wyłącznie do terenu W. Ks. Litewskiego, w czym 86 woluminów, 137 aktów, 20 rękopisów, 30 rycin i fotografii, 78 druków masonskich, wycinki, pieczęcie, medale, 51 przedmiotów odnoszących się do kultu i obrządków masonskich (utensylia, godła, odznaki, ubiory) Ogółem, prócz książek, przedmiotów muzealnych 336

Lithuanica-Vilniana od XVI—XVIII w. w ogólnej liczbie 435 woluminów, w tym książki z Seminarium prawosławnego w Wilnie i najstarsze Vilniana z XVII w., jakie posiadała Biblioteka oraz ze zbiorów Tad. Wróblewskiego dzieła z XVII i XVIII w. Z Biblioteki Podrecznej Czytelni Głównej cały dział W. Ks. Litewskiego 678 woluminów z XIX i XX w. w różnych językach.

Zasopisma białoruskie z XX w. 62 wol. Hel. Romer. P. S. Dowiadujemy się z przyjemnością, że Dyr. Stefan Burhardt powrócił onegdaj z obozu internowanych do Wilna.

Litewska ustawa o stowarzyszeniach

Dnia 1 grudnia zakończyła się rejestracja stowarzyszeń które działały w okręgu wileńskim. Jak wyjaśniono w komunikatach, rejestracja nie jest równoznaczna z legalizacją zgłoszonych stowarzyszeń. Chcąc prowadzić dalszą działalność, będą one musiały zabiegać o zatwierdzenie na podstawie ustawodawstwa litewskiego. Podobnej procedurze poddać się musiały w r. 1936 wszystkie stowarzyszenia w państwie litewskim na mocy wydanej wtedy ustawy o stowarzyszeniach, która do tej pory obowiązuje.

Wobec liczby około 400 stowarzyszeń, zgłoszonych przy obecnej rejestracji w Wilnie, przypuszczać należy, że władze ich interesują się istnieniem w tej dziedzinie przepisami, które wobec tego podajemy w zarysie.

Przedewszystkiem do założenia stowarzyszenia, jak i do założenia jego oddziałów potrzebna jest zgoda Ministra Spraw Wewnętrznych. Podpisy założycieli, którzy winni podpisać statut w trzech egzemplarzach, muszą być legalizowane przez notariusza. W warunkach wileńskich ważnym jest uświadomić sobie, że na zasadzie ustawy o stowarzyszeniach wolno tylko obywatelom litewskim zakładać stowarzyszenia. Jednak ustawa ta przewiduje także istnienie stowarzyszeń, których członkowie nie posiadają obywatelstwa litewskiego. Lecz obywatelom litewskim nie wolno do nich należeć. Pozatym stowarzyszenia te nie mogą łączyć się w związki i nie wolno im zajmować się polityką.

Statut stowarzyszenia i wszelkie jego zmiany winny być zatwierdzone przez Ministra. Dla stowarzyszeń prowadzonych jest rejestr i dopiero po wpisaniu do niego uważa się stowarzyszenie za założone i uprawnione do rozpoczęcia swej działalności. Po zarejestrowaniu stowarzyszenia staje się jednostką prawną, może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, jednak majątek nieruchomości posiadać może jedynie za zezwoleniem Ministra. Stowarzyszenie może posiadać sztandar i wprowadzić jednolity strój tylko za zezwoleniem Ministra przyczem wzory ich, tak samo jak wzór pieczęci podlega jego zatwierdzeniu.

Protokół, rejestr członków, oraz rachunkowość winny stowarzyszenia prowadzić w języku litewskim, z tem jednak, że mogą się równolegle posługiwać innym językiem.

Do założenia stowarzyszenia, jak i do dalszego jego istnienia wymagana jest liczba najmniej dwunastu członków. Obywatelom litewskim wolno przystępować do stowarzyszeń począwszy od 15 lat, założyciele jednak winni mieć co najmniej lat 24. Członkowie mający poniżej 21 lat nie mogą brać udziału w głosowaniach i przy wyborach władz stowarzyszenia. Wystąpienie dozwolone jest każdego czasu.

Członkowie zarządu, oraz innych władz stowarzyszenia winni

być w wieku co najmniej 24 lat i posiadać obywatelstwo litewskie. O ile są obywatelami litewskimi, powinni znać język litewski, przyczem znajomość języka może być sprawdzana. Skład zarządu i wszelkie zmiany zgłasza się do rejestru stowarzyszeń.

Działalność stowarzyszeń podlega nadzorowi władz i wyznaczeni przez Ministra urzędnicy mogą każdego czasu przeprowadzić rewizję stowarzyszenia. Wszelkie dokumenty, jak protokół, rejestr członków, księgi rachunkowe i t. d. winny być na każde żądanie dostarczone do rejestru stowarzyszeń i do naczelnika powiatu. W razie stwierdzenia uchybień naczelnik powiatu może udzielić stowarzyszeniu presteżgi lub zawiesić jego działalność i ustanowić przymusowego zarządcę. Minister zaś może, o ile nie nastąpi poprawa, a pozatym ze względu na dobro narodu i państwa, stowarzyszenie zamknąć. Z tych samych względów Minister może usunąć zarząd stowarzyszenia i ustanowić zarządcę przymusowego do czasu powołania nowego zarządu.

W razie likwidacji lub zamknięcia stowarzyszenia naczelnik powiatu może dla czuwania nad przeprowadzeniem likwidacji wyznaczyć nadzorcę, a dla stowarzyszenia, które zamknięto, może ustanowić likwidatora, statut winien zawierać przepisy, dotyczące sposobu przeprowadzenia likwidacji i powołania likwidatorów. Nadto winien przewidywać jednostkę prawną, której pozostały majątek ma być przekazany, gdyż z braku takiego przepisu majątek przechodzi na własność skarbu państwa.

Minister ma prawo łączyć ze sobą stowarzyszenia, mające cele zbliżone. Zakładanie związków stowarzyszeń dozwolone jest tylko za zgodą Ministra, przyczem przystąpienie stowarzyszenia do takiego związku wymaga również zezwolenia Ministra.

Stowarzyszenia wojskowych podlegają Ministrowi Spraw Wojskowych, zaś udział wojskowych w innych stowarzyszeniach dozwolony jest tylko za zgodą ich władz. Działalność uczniowskich stowarzyszeń reguluje Minister, w którego zarządzie jest dana szkoła. Uczniowie, z wyjątkiem słuchaczy szkół wyższych, do innych stowarzyszeń należeć nie wolno.

Interesanci PKO

Na drzwiach gmachu PKO ukazało się ogłoszenie, iż wszyscy obywatele kraju we własnym interesie, powinni zarejestrować swoje książeczki oszczędnościowe. Termin rejestracji wyznaczono do dnia 18 grudnia b. r.

W związku z tym zaczęły się gromadzić kolejki interesantów. Część z nich, nie mając uprawnień do obywatelstwa miejscowego, nie mogła się zarejestrować. Wobec olbrzymich tłumów, PKO wprowadziło numerki z datami, ilość tych numerków została ograniczona mniej więcej do dwustu na dzień.

Jak nas informują, numerki te będą wydawane do dnia 18 grudnia, sprawy zaś rejestracji załatwiane do 23.XII. O ile okaże się, że pozostanie jeszcze dużo osób, które nie zarejestrują swoich książeczek, jest możliwe, iż termin zostanie przesunięty. Decyzja w tym wypadku zależy od władz i nie została jeszcze wydana.

Okazało się, iż wiele osobników zaczęło spekulować na numerkach, wybierając je bez potrzeby, a później odsprzedając za kilka litów. Sądymy, iż spekulację dałoby się utrudnić, gdyby przy wydawaniu numerków żądano okazania książeczki PKO i gdyby odnotowywano na niej numer kolejki.

Granice komisariatów m. Wilna

Z rozporządzenia Naczelnika Policji p. Remekisa, poprzedni podział na 9 komisariatów policyjnych został zmieniony. Obecnie miasto podzielone zostało na dziesięć komisariatów policji o następujących granicach:

1 komisariat. Rzeką Wilia — środek ulic Arsenalskiej, Bonifraterskiej, Ludwisarskiej, Jezulickiej, Dominikańskiej, Trockiej, W. Pohulanki, Juliusza Słowackiego, Stroma, Portowa, Stycznia, Mickiewicza, Dąbrowskiego, rzeką Wilia, środek rz. Wilii do ul. Arsenalskiej.

2 komisariat. Rzeką Wilia, Dąbrowskiego, Juliusza Słowackiego, linia podziału z 1 komisariatem, W. Pohulanka, Zakretowa, i od litery „Z“ (Zakretowa) prostą linią przez przecięcie ul. Podgórej i rz. Wilii do rzeki Wilii, środkiem rz. Wilii do ul. Dąbrowskiego.

3 komisariat. Wingry, Rynek, Nowogródzka, Makowa, Szepena, Sadowa, Koliowa, Smięgło Rydza, Ponarska, Archangielska, Wróbla, Smoleńska, W. Pohulanka, św. Jacka i linia podziału z 2 komisariatem ulicami Zakretowa, W. Pohulanka.

4 komisariat. Zauł. Dominikański, Szklana, Sawicz, Bakszta, Cerkiewna, Bazylińska, Ostrobramska. Kolejowa i linia podziału ze strefą kolejową i 3 komisariatem, ulicami Gościńska, Wingry i linia podziału z 1 komisariatem, ulicami W. Pohulanka, Dominikańska.

5 komisariat. Połączenie rzek Wilii i Wilenki, środkiem rz. Wilenki do Rybnego włącznie, ulicą Jezioną i linią podziału z 4 i 1 komisariatami, uli-

cami Bakszta, Arsenalska do rzeki Wilii, środkiem rzeki Wilii do połączenia Wilii z Wilenką.

6 komisariat. Środkiem rz. Wilii w górę do granicy miasta, granicą miasta do rzeki Wilenki, środkiem rz. Wilenki do ul. Karlsbadzkiej, ulicą Karlsbadzką, ulicą Subocz i linią podziału z 4 i 5 komisariatami, ulicami Bakszta, Jezioną i rzeką Wilenką do środka rz. Wilii.

7 komisariat. Od rz. Wilenki do pld.-wsch. granicy miasta do toru kolej. Wilno—Lida i torem kolejowym do ul. Ostrobramskiej i linią podziału z 4 i 6 komisariatami, ulicami Ostrobramską, Karlsbadzką.

8 komisariat. Linią podziału ze strefą kolej. 7 komisariatu — granicą miasta — środkiem rz. Wilii do linii podziału z 2 komisariatem i linią podziału z 3 komisariatami, ulicami św. Jacka, Archangielską.

9 komisariat. Granicą miasta, ulica Wiłkomierska, ul. Wapienna do środka rz. Wilii, środkiem rz. Wilii (linia podziału z 2 i 8 komis.) do granicy miasta, granicą miasta do ul. Wiłkomierskiej.

10 komisariat. Ul. Wiłkomierska, granicą miasta do środka rz. Wilii, rzeką Wilią (linia podziału z 6, 5, 1 i 2 komisariatami) do ul. Wapiennej, ulicami Wapienną, Wiłkomierską do granicy miasta.

Ogólna uwaga: Ulice i rzeki nazwane zostały według planu m. Wilna z 1927 r. w skali 1:12500.

Ruch na mieście dozwolony do g. 23

Obecnie był ustalony czas ruchu od 4 rano do 21. W czasie zakaznym, tzn. o godz. 22,25 przychodzi z Kowna jeden z pociągów. Wobec zwiększenia się w ostatnich dniach ruchu kolejowego, przybywający z Kowna mieli trudności z dościsaniem miejsc zamieszkania. Również kina i teatry w Wilnie musiały kończyć pracę przed godz. 21 w nocy, by wszyscy mogli dojechać do mieszkań.

W tej sprawie właściciele teatrów i kin zwrócili się w tych dniach do Komendanta Wojennego Miasta, prosząc o przedłużenie czasu ruchu na mieście w porze nocnej.

Komendant Wojenny Miasta pułk. Kaunas uwzględniając wytworzone niedogodności, przedłużył czas ruchu nocnego do

godziny 23 wieczorem, poczynając od dnia dzisiejszego.

W ten sposób czas zakazany dla ruchu na mieście jest od dziś od godz. 23 do 4 rano.

O Gwiazdkę dla ofiar wojny

„Pokój ludziom dobrej woli! Woła do nas Chór Aniołów — oznajmiając światu przybycie Chrystusa Pana.

Wielu jednak ludzi w tym roku będzie w zbyt trudnych warunkach, aby móc usłyszeć to wołanie.

Ludzie bezdomni, ludzie, którym wojna zniszczyła ich ogniska domowe, nie zasiadają w tym roku do Wieczery Wigilijnej.

Nie będą mieli gdzie zasiąść? Nie będą mieli z czego wieczerzy przygotować!

W tej sytuacji obowiązkiem chrześcijanina jest pomóc bliźniemu. Chrystus Pan Nowonarodzony daje nam możliwość zamienienia słów na czyn — uczynimy ludziom Pokój Jesteśmy wszyscy w trudnych warunkach, lecz rozpalmy serca miłością bliźniego. Starożytnym obyczajem rozszerzmy ściany naszych domów. Przy każdym stole wigilijnym znajdzie się miejsce dla bliźniego-uchodźcy lub sąsiada wilmianina zniszczonego przez w. j.

Kto jednak mimo chęci najszczerzej nie będzie mógł przyjąć u siebie nikogo niech w inny sposób pomoże. Niech przyniesie odrobinę maki, krup, owoców, lub słodczyki, niech przyniesie trochę pieniędzy na zorganizowanie wigilii dla tych, którzy nie znajdują gościnności w domach prywatnych. Kto może niech przyniesie coś z odzieży, książek, nawet zeszyt lub ołówek.

Nie wstydzcie się ofiar najmniejszych.

Niech pobudką do czynu nie będzie to, co możemy dać, lecz to, że dać musimy.

Z pełnego serca dawajmy. Ofiary prosimy składać ul. Zamkowa 6—1 codziennie od godz. 9—14.

Z listów do redakcji

Martyrologia pasażerów

Gdzieś do połowy września rb. na linii autobusowej Wilno — Podbrzezie kursowały autobusy dwa razy dziennie i pasażerów zawsze było pod dostatkiem, a w dni przed święteczne nawet dodatkowo były puszczane maszyny.

Obecnie na tym odcinku kursuje autobus raz dziennie. Ruch pasażerski szczególnie teraz, kiedy moc interesantów jeździ za sprawami natury urzędowej do miasta, oraz urzędnicy na prowincję, jest mocno ożywiony. Prawie codziennie pasażerowie pozostający na Placu Orzeszkowej nie zabrani do autobusu z powodu przepięnienia i zmuszeni czekać następnego dnia lub iść pieszo kilometrów 25—30. Autobus idący z Podbrzezia również może zabrać zaledwie pasażerów miejscowych natomiast pasażerowie z Pikieliszek, Gieplówki, Rzeszy itp. naprzędno codziennie wychodzą na spotkanie autobusu. Szofer nie zatrzymując maszyny porusza ramionami, machnie ręką i goni maszynę wypchaną po brzegi pasażerami z samego Podbrzezia.

Apelujemy do odpowiednich władz ażeby w jak najbliższym czasie zezwoliły na drugi kurs autobusom na linii Wilno—Podbrzezie.

Stały pasażer.

W sprawie egzaminów dojrzałości

Ostatnio urząd pełnomocnika M-stwa Oświaty w Wilnie otrzymuje dosyć wiele podań o zezwolenie na składanie egzaminów maturalnych na prawach eksternów. Podaje się przeto do wiadomości, że sesji Państwowej Komisji Egzaminacyjnej nie będzie w Wilnie aż do września 1940 r. Egzaminy można więc składać w Kownie w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w trybie ogólnie przyjętym.

W maju — czerwcu, w czasie końcowych egzaminów w gimnazjach państwowych egzaminy na prawach eksternów można będzie składać we wszystkich państw gimnazjach w Wilnie według programów tych gimnazjów. Podania w tej sprawie składa się na imię Ministra Oświaty przez dyrektorów odnosnych gimnazjów w kwietniu.

Egzaminy wolno składać po uzyskaniu zgody Ministra Oświaty. Opłata za egzaminy dojrzałości — 50 lt., za egzaminy z kilku klas 25 lt. (N.)

Podjętowanie

Internat Dziennikarzy, Literatów i Plastyków uchodźców w Wilnie — (ulica Zygmuntowska 4 m. 5) serdecznie dziękuje za ofiarowane przedmioty, artykuły spożywcze i dary pieniężne: p. Sokołowski (ul. Wiwulskiego 6 m. 8), p. Janczewskiej (Holendernia 19), p. J. Muszyńskiego, p. J. Wyrzykowski (Jasna 10), p. Krakowczyźowie (W. Pohulanka 41 m. 6), p. Wielhorskiej (Zakretowa 16), p. Józefowi Klonowskiemu, dzieciom s. kół powszechnych oraz wszystkim bezimiennym ofiarodawcom.

Z sali sądowej

Wczoraj w wileńskim Sądzie Rejonowym rozpoczęła się druga seria procesów karnych. Rozpoznano 7 spraw.

Urządowanie Sądu odbywa się w języku litewskim. Pomocny jest tłumacz.

Kilku oskarżonych sprawozdano z więzienia. Wśród serii „kradzieżówek” znalazła się jedna sprawa o bigamii, którą ze względu formalnych odroczone.

Kary wymierzone przez Sąd wahały się w ramach kilku miesięcy i aresztu.

Prokuratura przy Sądzie przekazała już sądowi okr. 5 aktów oskarżenia.

Pierwsze sprawy w Sądzie okr. odbędą się 8 stycznia. (C)

Makabryczna sprawa w sądzie

W wydziale cywilnym Sądu Rejonowego w Wilnie sw. awia się obecnie, na skutek prośby strony zainteresowanej, niecodziennie powództwo, wytoczone przez Anielę Paszkiewiczową przeciwko zarządowi cmentarza Bernardyńskiego.

Paszkiewiczowie przed wojną nabyli na cmentarzu Bernardyńskim grób rodzinny. Pewnego razu p. Paszkiewiczowa przekonała się, że na nabytym przez nich miejscu pochowano kogoś bez jej wiedzy. Zwróciła się wówczas do Zarządu Cmentarza, domagając się przeniesienia zwłok do innej mogiły. Zarząd Cmentarza uchylił się. Sprawa opiera się o Kurię Metropolitalną, również bez skutku. Wóczas Paszkiewiczowa złożyła powództwo do Sądu. Tok sprawy przerwany jednak został wskutek burzy wojennej. Paszkiewiczowa powództwo obecnie wznowiła. Niebawem sprawa ta znajdzie się w wokandy wydziału cywilnego Sądu Rejonowego. (C)

—o—

Ujęto 10 włamywaczy

Donieśliśmy wczoraj o zatrzymaniu tury z towarami bławatnymi wartości około 50 tys. litów, pochodzącymi z kradzieży. Ustalono, że towary te pochodziły z kradzieży dokonanej w firmie Połones, przy ul. Niemieckiej 23. Włamywacze przedostali się w pierwej do lokalu nieczynnej obecnie redakcji żydowskiego pisma „Owent Kurier”, zrobili otwór w ścianie i dostali się do sklepu.

W wyniku dochodzenia aresztowano 10 włamywaczy. Przepuszczalnie ciż sami włamywacze okradli ostatnio w mieście szereg sklepów, w tej liczbie firmę „Bławat Polski”. (C)

Czytajcie jedyny polski tygodnik „CHATA RODZINNA“

Sekretarz Pełnomocnika Rządu w Wilnie

Były zastępca szefa protokołu i sekretarz poselstwa w Londynie Laucevicius mianowany został sekretarzem Pełnomocnika Rządu w Wilnie.

—o—

Sprawa przeniesienia Ministerstw.

Pisma kowieńskie podają, że ministerstwa i inne urzędy z Kowna zaczną przenosić się do Wilna dopiero w kwietniu — maju. Uniwersytet, M-stwo Oświaty i M-stwo Komunikacji przeniosą się nieco wcześniej. (N.)

KRONIKA

Grudzień
16
Sobota

Dziś: Euzebiusza
Jutro: Olimi Wd.
Wschód sł.—g. 7 m. 39
Zachód sł.—g. 2 m. 50

— **Roraty pracowników USB** i innych instytucji odprawione będą w kościele św. Jana dnia 17 grudnia o godz. 6 rano.

Roraty dla katolickiej młodzieży odbędą się w niedzielę 17 bm. o g. 6 w kościele św. Jakuba. Uprasza się o wzięcie jak najliczniejszego udziału.

— **Roraty lekarzy.** W dniu 17 grudnia rb. (niedziela) o godzinie 7,30 w kościele św. Jerzego zostaną odprawione roraty w intencjach lekarzy. Nabrzeżnictwo odprawi ks. prof. W. Urmanowicz, kazanie wygłosi ks. prof. Wł. Suszyński.

— **Wyjazd burmistrza do Kowna.** Burmistrz m. Wilna K. Szaszyś wyjechał 15 bm. w sprawach służbowych do Kowna. Burmistrza zastępuje p. Kaminskis.

— **Nowym proboszczem w cerkwi św. Mikołaja** został ks. Łuka Gołod.

— **Przytułek im. Marsz. Piłsudskiego** przejmują Lit. Tow. Opieki Kobiecej. Przytułek dla dzieci w Wilnie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przejęło obecnie ministerstwo spraw wewnętrznych i przekazało go Litewskiemu Towarzystwu Opieki Kobiecej.

W wspomnianym przytułku wileńskim znajduje się 120 chłopców. Dla przejęcia przytułku przybyła do Wilna przewodnicząca Towarzystwa Opieki Kobiecej p. Raulene.

— **Odczyt prof. Kazimierza Moszyńskiego.** Zapowiadany w Towarzystwie Krajoznawczym odczyt prof. Kazimierza Moszyńskiego p. t. „Uwagi o sztuce Słowian” jeszcze nie może się odbyć z przyczyn od Towarzystwa niezależnych.

— **Ważny zjazd adwokatów.** W styczniu roku przyszłego w Kownie odbędzie się zjazd adwokatów z całej Litwy. Na zjazd ten będą również zaproszeni adwokaci wileńscy.

— **Inspektorzy pracy.** Z ogólnej liczby 15 inspektorów pracy w Litwie, dwóch inspektorów rejonowych pracy mianowano na kr. wileński.

— **Kierownik komunikacji miejskiej w Wilnie.** Jak już donosiliśmy, Zarząd Miejski postanowił z dniem 1 stycznia r. prz. przejąć na terenie Wilna komunikację miejską i prowadzić ją we własnym zakresie. Prace przygotowawcze są już w pełnym toku. Kierownikiem komunikacji miejskiej w Wilnie mianowany został inż. Baublis, jego pomocnikiem p. Daugirdas, pomocnik kierownika komunikacji miejskiej w Kownie.

— **Nafta na kartki** 1-szy kupon kartki na naftę można będzie realizować do 23 bm. włącznie.

— **Ujednostajnienie cen w aptekach wileńskich.** Z rozporządzenia ministra Spraw Wewnętrznych, apteki wileńskie winny dostosować się do taksy lekarstw, obowiązującej w całej Litwie. Były bowiem wypadki pobierania cen wyższych. (N)

— **Komisarzem do spraw sportu w Wilnie** mianowany został znany sportowiec p. Żyżmaras. (X)

— **Budowa wielkiego hotelu w Wilnie.** „Laikas”: grupa kowian przygotowuje się do budowy w Wilnie największego hotelu w całej Litwie. Istniejących obecnie w Wilnie hoteli nie wystarczy, a pozatym nie odpowiadają one wymaganiom stolicy. Przewiduje się, że również gru-

py handlowców w Wilnie budo-

wać będą wielkie hotele, restauracje, kawiarnie itd. (N)
— **Spekulacja cukrem.** Jak już donosiliśmy, z dniem 15 b. m. zostają zniesione kartki na chleb, mąkę i kaszę. Na kartki nadal będzie wydawany tylko cukier, którego normy zostają zwiększone z 250 do 500 gram na przeciąg dwóch tygodni.

W prywatnym handlu daje się odczuwać brak dostatecznej ilości cukru. Korzystając z tego spekulanci, sprzedają cukier po cenach mocno wywindowanych. Cukier sprzedawano z pod polity w cenie od 2 litów 20 cnt. do 2,50.

Policja walczy ze spekulantami. Kilku z nich zostało zatrzymanych.

— **Ceny torfu.** Wobec braku węgla kamiennego i niedostatecznego dowozu drzewa opałowego do Wilna coraz większą popularnością zaczyna się cieszyć torf, sprzedawany w dwóch postaciach: prasowanego i zwykłego. Niestety niesumieni sprzedawcy, wykorzystując fakt dużego zapotrzebowania, podnieśli ceny torfu, żądając w sprzedaży detalicznej po 1.10 lit za pud. Inpektorat cen w walce z tą lichwą ustalił następujące ceny torfu: zwykły za tonnę—33 lity; prasowany—38 lit. Kupcy, żądający cen wyższych, będą surowo karani. (N)

TEATR I MUZYKA

Teatr Miejski na Pohulance

Dziś, w sobotę, dnia 16 grudnia o godz. 17 ej — Teatr na Pohulance gra z dużym powodzeniem, ostatnią nowość repertuaru, wesołą komedię wspaniałą Romana Nieślarowicza p. t. „Dla czegoż zaraz tragedia”.

Popis uczniów Konserwatorium. Jutro, w niedzielę dnia 17 XII o g. 12-iej porannek w Teatrze na Pohulance wypelnia popis uczniów Konserwatorium Muzycznego im. M. Karłowicza w Wilnie. W programie: pro ukcja klas: fortepianu, syntyc i śpiewu solowego. Ceny miejsc od 3 centów do 2 litów

Zniżki dla młodzieży szkolnej! Dyrekcja Teatru Miejskiego na Pohulance zawiadamia, że bilety ulgowe na wszystkie przedstawienia Administracja teatru będzie wydawała delegatom poszczególnych szkół, klas lub grup młodzieżowych na następujących warunkach: Dla grup uczniowskich lub studenckich liczących przynajmniej 10 osób cena biletu na parter i balkon — bez e wynosiła 50 centów, na II balkon — 3 centów. Szata na dia gru z biletami ulgowymi na parter i balkon — po 10 centów i na II balkon — 5 centów od osoby. Sprawy związane z organizacją przedstawień uczniowskich lub używania biletów ulgowych — można załatwiać codziennie bezpośrednio w administracji (pokój Nr 4) w godzinach od 16 do 17

Państw. Teatr Dramatyczny da w Wilnie pierwszą przedstawienie 21 grudnia. Odebrana zostanie sztuka W. Krew-Mcckev č usa „Szatanas”.

Teatr muzyczny „Lutnia” Dziś po raz pierwszy operetka L. Falla „Madame Pompadour” z Barbarą Haimirską w roli tytułowej

Teatr „Rewia” Światowid — Dziś i dni następnych p. zebowa rewia pt. „Prez z babami” z Marią Zejmówną, w opracowaniu R. Jakszasa.

Teatr „Niebieski Pajacyk” Mickiewicz 9
Prześliczna bajeczka ze śmiewami i tańcami p. t. „Jaś i Małgosia” grana będzie dwa razy w niedzielę 17 grudnia o godzinie 11 i 13.

Kasa czynna codziennie od 10—12 i od 14—19 p. zy nł. Mickiewicz 9.

Gościnne występy teatru rosyjskiego

Dziś w sali Konserwatorium gościnny zespół rosyjski, pod kierownictwem b. artysty Moskiewskiego Teatru Artystycznego (trupa praska) Basitowa wystawia „Arys okratyczą żnę”, komedię pió z autora sowieckiego N. Wsiewalozskiego w 3 odsłonach

W niedzielę 17-go grudnia — „Na dnie” Gorkiego.
Początek przedstawień o g. 17. Bilet w kasie Konserwatorium od godziny 11 rano.

Poszukiwanie zaginionych

Poszukiwani:

Danusia Mańkowska i Irena Szwajkowska, przed wojną w Brześciu nad Bugiem.
Stanisław Rudak por. 1 p. lotn. z Warszawy, prawdopodobnie internowany w Litwie.
Por. rez. Tadeusz Kubiński z 32 pp. z Modlina.
Stanisław Pytlakowski ppor. 5 p. lotn. Lida
Jan Gajlewicz, był w szpitalu wojskowym (ma rozciętą brode).
Tadeusz Loreł dziennikarz syn M. Lorela (żym via Vittoria 3).
Aleksander Gryganiec, rzeźbiarz rez 19 dyon łącz. Mołodeczno, przeprowadzony k. Warszawy.
Łabul Stanisław 1 p.p. leg.

Antoni Makarski radio Toruń, z żoną i synkiem oraz inżynierowa Leokadia Hryneczko.
Wacław Wojciul 1 PAL 2 bat. łącz. Jan Jankowski 5 p.p. leg. 3k. ckm.
Cygott Marian z Gdyni.

Kazimierz Jurewicz, Mołodeczno, komp. tel. 19 dyw.
Stanisław Bareja ppor. 6 p.p. leg.

Henryk Tydziński z Dubna na Wołyniu.
Timofiejew Aleksander oraz Młyński Zenon ur. w 1921 r. z zaśc. Nielebniszki p. Mejszagoła, z 9 komp. Hufca Pracy (byli w Lidzbarku na Pomorzu).

Kto by wiedział o losie zaginionych, proszony jest o poinformowanie poszukujących według podanych adresów.

Drobni handlarze zalegają o roczne moratorium

Jak się dowiadujemy, drobni handlarze w Wilnie postanowili złożyć władzom centralnym w Kownie memorial, w którym zabiegają ma o ogłoszenie rocznego moratorium na wszystkie długie weksle.

Związek motywuje swą prośbę; 1) wyjątkowo ciężką sytuacją drobnych handlarzy; 2) tym, że weksle by były wystawiane przeważnie za galanterie, kosmetykę i manufakturę, przy czym towary te zostały już dawno sprzedane, a pieniądze zużytkowane zostały na przeżycie; 3) bardzo niewielkimi obrotami we wszystkich branżach, za wyjątkiem branży spożywczej. (X)

RADIO

SOBOTA, dnia 16.XII.
Wilno i Kowno
15.00 — Z Kowna: Muzyka obiadowa.
15.30 — Z Kowna: Wiadomości Elty.

Wilno
15.40 — Wiadomości z Wilna.
15.55—16.10 — Informacje po polsku.
17.30 — Muzyka z płyt.
17.45 — K. Kretowicz: Obraz gosp. Wilna (po polsku).

Wilno i Kowno
18.00 — Chwilka strzelecka.
18.30 — Wiadomości z Wilna.

Wilno
18.40 — Informacje po polsku.

Wilno i Kowno
19.00 — Z Kowna: Wiadomości Elty.
19.15—19.45 — Muzyka.

Handel i Przemysł

Szkoło okienne i wszelkie roboty szklarskie, okazjynie wysortowane naczynia, porcelana, fians do restauracji i domu, wynajem konia z wozem, reperacja grzejników i lamp szybko i solidnie P/N. „T. ODYNIEC” Wilno, Wieka 19, tel 4-24

Lokale

Do wynajęcia luksusowe mieszkanie 5—6 pokoi ze wszelkimi wygodami również kuchnia gazowa—Mała Pohulanka 10 m. 7

Pokój umeblowany z osobnym wejściem wyłącznie z kł-tki schodowej wynajme. Zgłoszenia do Kurjera pod „Pokój”

Odstęp 5-pokojowy lokal handlowy (z urzędz jadłodajni), śródmieście, punkt dobry. Informacje — Końska 10, jadłodajnia

Potrzebny lokal 10-pokojowy lub cały dom albo willa w śródmieściu. Zgłoszenia kierować: Wileńska 28—1

Kto poszukuje:

Antoni Kleniewski, Ulbroka via Ryga Latwja.

Ad Czarska, Italia Florence Palais de l'Hotel Colombia.

Borejkowa Henryka, Wilno, Mickiewicz 24 m. 10.

Janina Wiro-Kirowa ul. Dąbrowskiego 7 m. 11.

Gajlewiczowa Kazimiera, Wilno, ul. Żydowska 9.

Ks. Wł. Tołoczko Wilno, Zauł. Literacki 11 m. 20. 1—2 pp.

Maria Grzybianiec, Wilno, Cicha 10 m. 2 (Antokol).

Łabul Józef, Wilno, Archanielska 10 m. 27.

H. Jakubczykowa, Wilno Legio-owa 41 lub H. Makarskaite Kaunas Vaidžioli b. 5.

Maria Wajciulowa, Tatarska 5 — 7. Bronisława Jagintowiczowa, Wilno, ul. Tatarska 5.

Gruszecki Stanisław, Wilno, Ostrobramska 2 — 2.

Genowefa Jurewiczowa, Niemenczyn nad Wilią, Stycz: iowa 2.

Karczewski Józef, Wilno, Mickiewicza 44 m. 20.

Antonina Wierszyłowa, Wilno, Mickiewicz 4 m. 4.

Timofiejew Piotr, zaśc. Uciecha p. Mejszagoła.

Zjednoczone Towarzystwo Autobusów Komunikacji Zamiejskiej w Wilnie, Orzeszkowej 3 m. 15, telefon 17-98.

ROZKŁAD JAZDY

autobusów w kraju wileńskim

Wilno — Mejszagoła

Odjazd 9, 16. Przyjazd 8, 14

Wilno — Podbrzezie

Odjazd 16. Przyjazd 8

Wilno — Troki

Odjazd 9, 18. Przyjazd 8, 16

Wilno — Oikleniki

Odjazd 17. Przyjazd 8.30

Wilno — Miedniki

Odjazd 18. Przyjazd 8.10

Wilno — Ławaryszki

Odjazd 19. Przyjazd 7.40

Wilno — Jaszuny — Soleczniki

Odjazd 17. Przyjazd 8.50

Z powodu naprawy mostu w Jaszunach autobus dochodzi tylko do Jaszun.

Wilno — Ejszyszki

Odjazd 7. Przyjazd 13.15

Wilno — Turgele

Odjazd 17. Przyjazd 8.30

Każdego 10 i 22 miesiąca o godz. 8 na rynek.

Wilno — Niemenczyn

Odjazd 9, 17. Przyjazd 8, 16

Wilno — N.-Wilejka

Odjazd 7, 9, 11, 13, 15, 17.

Przyjazd 8.30, 10.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.30.

Sprzedaż i Kupno

Skór kilka z dzika wyprawionych lub surowych kupię okazjynie. Zgłoszenia do redakcji Kurjera „J. M.”

Do sprzedania pierwszorzędne urządzenie biura z kasa ogniotrwała i maszynami do pisania. Oglądać codziennie od 10 do 12, Mickiewicza 26 m. 3.

Płecyki żelazne, tanie i ekonomiczne. Wileńska 8 (w podwórku na wprost bramy).

Fsharmonię w dobrym stanie sprzedam niedrogo, ul. Bakszta 8—17

Urządzenie sklepu sprzedam. Mickiewicz 7—11. Dowiedzieć się u dozorczy.

Nieruchomość, przedsiębiorstwo oraz wszelkie ruchomości, sprzedasz i kupisz najlepiej przez Biuro Pośrednictwa Sprzedaży. Arsenalska 4 m. 6.

Fotograficzny aparat Leica albo Contax kupimy, Wileńska 25—5

Sprzedam przenośne kuchnie (płyty). Wielka ekonomia opału. Wileńska 1—11

Pianino „Rönicch” i fortepian „Dydersch” tania do sprzedania, ul. Trocka 5, sklep okazjynych rzeczy

Kupię niedrogo kredens, stół i krzesła. Zgłoszenia: Piwna 2—7

Sprzedam portiere, samowar, przesteradła używane i inne — W. Pohulanka 39—3, od godz. 15—18

Sprzedam urzędzoną fabrykę mydła. Zgłosz. do Kurjera pod „Fabryka”

Filatelis IIII

Największy wybór znaczków.
Stanisław - eychert
Bernarynski za l. 1 m. 5 a
Kupno — Sprzedaż — Zamiana

Lekarze

Dr Med. Mikołaj Karnowski

Spec. choroby dzieci
przeprawił się
na **Wielką Pohulankę Nr 23**
przyjmuje codz. od 9—12 i od 4—5 pp.

Dr. G. Wolfson

Choroby skórne, weneryczne
i moczołojowe
Przyjmuje chorych 10—12 i 6—7
Wilno, Wileńska 7, tel. 10-67

Akuszerki

Akuszerka Śmiałowska

oraz Gabinet Kosmetyczny.
Ceny przystępne.
ul. Zamkowa 26 m. 6.

Akus. Maria Laknerowa

przyjmuje od g. 9 rano do g. 7 wiecz.
— ul. Jakuba Jasińskiego 1 a—3 róg
ul. 3-go Maja obok Sądu.

Nauka i Wychowanie

SHELEY'S Instytut Języków obcych. Mickiewicz 4 m. 12. Litewski, angielski, francuski i niemiecki. Lektoraty angl. — 4 i mies.

„Instytut Nauki Języków” (dawn. Germanistyk) Wielka 2 m. 1. Nowe przyleżone kursy języka litewskiego, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego

Konwersacji języka niemieckiego i francuskiego udziela uchodźca. Zgłoszenia do Kurjera pod „S. J.”

Praca

Buchalterzy z Kowna otwierają z dn. 1 stycznia 1940 r. Biuro Buchalteryjne. Przyjmuje się prowadzenie ksiąg w języku litewskim zgodnie z prawodawstwem Litwy. Zainteresowane firmy zechcą kierować zgłoszenia do Kurjera pod „Buchalteria”

Młoda samotna osoba przyjmie prace przy dziecku, szyć, ceruje. Zgłoszenia do Kurjera dla „Inteligentnej”

Poszukuje się na wyjazd do Kowna młodą osobę z dobrym językiem polskim celem objęcia posady gospodyni. O warach dowiedzieć się: Wilno, Mickiewicz 35—40

Młodziarz przyjmie posadę lub przystąpi do spółki, urządzenie i lokal posiadam. Zgłoszenia do Kurjera pod „Mydlarz”

Różne

Bezpłatnie! Fachowy taksator oszacuje każdą rzecz: biżuterię, dywany, obrazy, meble i rozmaite rzeczy. Ul. Trocka Nr 5, Sklep okazjynych rzeczy. Kupno, sprzedaż i komis. Taksator Piotr J. Lec.

Nacodę otrzyma kto wskaże ślad lub odprowadzi psa mieszającego dogą płowo-zółtego, wabi się Dżoi — Majątek Markucie, Subocz 118/1

Przybłąkał się pies buldog (suka). Swistopol 40

Zgubiony dowód osobisty № 7768 wydany przez Komisarza Rządu na m. Wilno na imię Antoniego Jakóbczewicza, znalazca zechce odnieść — Pióromont 12—2

Zgubiony dowód osobisty wydany przez Starostwo Grodzkie w Wilnie na imię Kozłowskiej Zofii, zamieszkałej w Wilnie, Wielka 50

Zgubiony dowód osobisty wydany przez Zarząd Miejski w Wilnie na imię Antoniego Poźniaka, zam. w Wilnie przy ul. Ostrobramskiej 25—8

Zgubiony dowód osobisty na im. Józefa Urbanowicza, wyd. przez Starostwo Grodzkie w Wilnie, zamieszka. w Wilnie, Kowieńska 7—2

Zgubiony dowód zastawowy K. K. O. Wilno, wystawiony na Janinę Gienbocką

Stołownia Towarzystwa Samopomocy Obywatelskiej, Wielka 64, wydaje obfite i smaczne obiady po 65 ct. Tamże Biuro Komisowe zaopatrzone w liczne towary — Wielka 64

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia tekstowe za 1 mm 75 cnt, za tekstem 60 cnt. Drobne 20 cnt za słowo. Kronika redakcyjna i komunikaty Lt 1 — za wiersz jednoszpaltowy
Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, drożej. Układ ogłoszeń 5-cio łamowy. Za treść ogłoszeń i termin ich druku Administracja nie odpowiada